

EKOKURZ – JEDOVNICE 2008

Přednáška BIOSFÉRA

1. Biosféra

Biocenóza – soubor jedinců daného druhu na daném místě

Biotop – místo poskytující vhodné podmínky pro život organismů

Fytocenóza – rostlinné společenstvo

Zoocenóza – živočišné společenstvo

Geobiocenóza – **Ekosystém**- společenstva flory a fauny spojená se svým neživým prostředím

Dělení ekosystémů :

Přírodní – druhově bohaté, schopnost autoregulace a vývoje, stabilní, - les, rašeliniště, jezero

Umělé – málo druhů, monokultury, nestabilní, snadno narušitelné, bez autoregulace-park

Geobiomy – soubor ekosystémů majících vyhraněný ráz – stabilní biogeografické jednotky

Biogeografie:

Fytogeografie

Zoogeografie

2. Fytogeografické a zoogeografické oblasti Země

Fytogeografické oblasti – na základě příbuznosti flóry – 6 fytogeograf. oblastí světa

1. **Holartická** – největší, celá mimotropická oblast s. polokoule
2. **Paleotropická oblast** – tropická oblast Starého světa – Afrika, přední Indie, JV Asie, ostrovy Tichého a Indického oceánu.
3. **Neotropická oblast** – tropi a subtropi Nového světa.
4. **Australská oblast** – Austrálie, Tasmánie, Nový Zéland
5. **Kapská oblast** – úzký pruh pobřeží v J. Africe
6. **Antartická oblast** – nejjižnější část J. Ameriky, Ohňová země, Antarktida

Zoogeografické oblasti – na základě rozšíření živočišných endemických druhů (ptáků a savců) – 6 zoogeografických oblastí světa.

1. **Holartická oblast** – většina souše severní polokoule
2. **Neotropická oblast** – Stř. aj. Amerika, přilehlé ostrovy
3. **Etiopská oblast** - subsaharská Afrika a jih Arabského poloostrova
4. **Indomalajská oblast** – asijské monzunové oblasti
5. **Australská oblast** – Austrálie, Tasmánie, Nová Guinea, Nový Zéland, přilehlé ostrovy
6. **Antartická oblast** - Antarktida, přilehlé ostrovy.

3. Bioklimatické pásy pevnin

Pásovité uspořádání rostlinstva a živočišstva na Zemi v důsledku rozdílného přídeľu slunečního záření od rovníku k pólům.

Geiomy – pásy rostlin a charakteristických živočichů žijících v rovnováze se svým prostředím.

Bioklimatické pásy – geobiomy

1. **Tropické deštné lesy** – rostlinná patra, druhotné lesy, pole a plantáže
2. **Světlé tropické lesy** – střídavě vlhký tropický les
3. **Savany** – travnaté porosty tropů s roztroušenými stromy a keři, zenitální deště, baobab
4. **Pouště** – hamady, seriry, ergy, kumy, vádí, oázysukulenty, efemerní rostliny, desertifikace.
5. **Subtropické tvrdolisté dřeviny** – machie
6. **Stepi** – bylinné formace mírného pásu s převahou trav, prémie, pampa, černozemně, lesostepi
7. **Lesy mírného pásu** – listnaté lesy, smíšené lesy, jehličnaté lesy mírného pásu – tajga
8. **Tundry** – lesotundra, tundra – keřová, mechová, lišejníková
9. **Pustiny polárních oblastí – permafrost, život v moři**

4. Bioklimatické výškové stupně

Změny podnebí dle nadmořské výšky – vyjádření výškové pásmovitosti vegetace – **vegetační stupeň.**

Vegetační stupeň stř. Evropy:

1. **Nížinný stupeň** – do 200m – dubový
2. **Pahorkatinný stupeň** – 200 – 500m – dubové, dubo – habrové, využíváno v zeměděl.
3. **Podhorský stupeň** – 500 – 800m – bukové, buko-jedlové
4. **Horský stupeň** – 800 – 1200m, jedlodubové, smrkové, horní hranice lesa
5. **Subalpinský stupeň** – 1200 – 1900m – kosodřevina, horské pastviny
6. **Alpinský stupeň** – 1900 – 2200m, trávy, byliny, mechy, lišejníky
7. **Subnivální stupeň** – 2200 – 2500, pouze v Karpatech a Alpách
8. **Nivální stupeň** – sněžný – nad 2500m – věčný

Nejvýrazněji vyvinuty výškové stupně v rovníkových velehorách v Andách, na Kilimandžáru.

Vegetační stupeň And:

1. **Tierra caliente** – horká země, do 1000m – trop. deštný les
2. **Tierra templada** – mírně teplá země, 1000 – 2000m – horský trop. les
3. **Tierra fria** – chladná země, 2000 – 3000m – vysokohorský mlžný les
4. **Paramos** – pustiny, 3000- 4000m, tvrdolisté traviny, polštářovité byliny
5. **Tierrra helada** – mrazová pustiny, 4000 – 5000m – mechy, lišejníky
6. **Nivální stupeň** – nad 5000m – věčný led a sníh

5. Bioklimatické pásy oceánů a moří

Rozvoj organismů ve vertikále i horizontále

Vertikální členění mořské flory a fauny

1. **Pobřežní vody** do hloubky 200m – **litorál** (šelfové moře)
2. **Mořský stupeň** 200 – 2000m pod hladinou – **batyál**
3. **Hlubokomořský stupeň** pod 2000m – **abysál**

Pelagická flora a fauna – širé moře, oceány

Neritická flora a fauna – pobřežní části a vnitřní moře

Horizontální členění mořské flory a fauny

Oceán ve spojení s makroklimatem se dá dělit na:

Tropický pás, dva mírné pásy a dva studené pásy

1. **Tropický pás** – stále vysoká teplota povrchových vrstev vody, bohaté na počty druhů
2. **Mírné pásy** – pohyb teploty vody mezi vrchními a spodními vrstvami – velké počty
3. **Studené pásy** – stále nízká teplota – světová loviště ryb